

J. E.

Dni Niepodległości - 8-11 listopada 2008

Niepodległość i Pamięć 16/1 (29), 283-284

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W 2008 r. *Dni Pamięci Pawiaka* odbyły się między 23 a 26 września. Obchody rozpoczął pokaz filmu dokumentalnego *Wyjście z cienia. Generał Tadeusz Pełczyński – bohater Armii Krajowej* w reż. dr. hab. Jacka Sawickiego (Instytut Pamięci Narodowej), który przed projekcją wygłosił słowo wstępne o działalności gen. Pełczyńskiego, współtwórcy Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego, oficera wywiadu i kontrwywiadu, Szefa Sztabu KG ZWZ-AK i bliskiego współpracownika Stefana Roweckiego i Tadeusza „Bora” Komorowskiego. Następnego dnia nasi goście wysłuchali interesującego wykładu dr. Marka Gałęzowskiego (Instytut Pamięci Narodowej) *Ludzie Polski Podziemnej – więźniowie Pawiaka*. Autor w ciekawy sposób zaprezentował wybrane sylwetki wybitnych przedstawicieli nauki, kultury, polityki, wojskowych i duchownych, którzy przeszli przez Pawiak w okresie II wojny światowej. W przedostatni dzień dr Piotr Majewski (Zamek Królewski w Warszawie) wygłosił prelekcję *Wojenne losy warszawskich zabytków*.

Ostatniego dnia trwania imprezy została otwarta wystawa *Zapamiętajmy ich twarze*, na którą przybyli m.in. b. więźniowie Pawiaka i ich rodziny. Autorami wystawy są pracownicy Muzeum Więzienia Pawiak: Joanna Gierczyńska i Filip Żelewski, zaś aranżację plastyczną przygotowała Jadwiga Bobrowska. Wystawa ta jest kontynuacją stałej ekspozycji *Pawiak 1835-1944* i ma na celu przybliżenie historii więźniów Pawiaka w latach 1939-1944 poprzez indywidualne losy osób zamordowanych w więzieniu, areszcie na Szucha, egzekucjach lub obozach, po których zachowały się cudem ocalone fotografie, strzępki relacji oraz pamiętki przekazywane przez rodziny więźniów.

Wykładom, projekcji oraz otwarciu wystawy *Zapamiętajmy ich twarze* towarzyszyły programy artystyczne. W spektaklu *Warszawo, czy nas jeszcze pamiętasz?* w reż. Jacka Pacochy usłyszeliśmy wybór pieśni patriotycznych z okresu okupacji w wykonaniu Beaty Romanowskiej i Wojciecha Machnickiego. W czasie *Dni* odbyła się premiera spektaklu słowno-muzycznego *Imiona wielkich świecą jak lampa – a tży są ciche*, którego scenariusz w reż. Jacka Pacochy opierał się na opowiadaniu Zofii Kossak-Szczuckiej *Paradoksy życia*, a ponadto usłyszeliśmy wiersze i piosenki z okresu okupacji – wszystkie autorstwa znanych pisarzy i artystów, którzy przez czas dłuższy lub krótszy byli więźniami Pawiaka (m.in. A. Grzymała-Siedlecki, P. Gojawiczyńska, W. Osto-Suski). W spektaklu wystąpili: Wojciech Machnicki, Maria Reif i Zbigniew Rymarz.

Dni Pamięci Pawiaka cieszyły się dużym zainteresowaniem zarówno ze strony byłych więźniów, ich bliskich, jak i młodego pokolenia (zgrupowały ponad 700 osób) i przyczyniły się do bliższego poznania oraz zrozumienia historii Pawiaka. *Dniom Pamięci Pawiaka* towarzyszyły materiały promocyjne: afisz, zaproszenia z programem, zaproszenia na otwarcie wystaw oraz folder o Muzeum.

J.G.

Dni Niepodległości – 8-11 listopada 2008

90. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości obfitowała w liczne przedsięwzięcia i spotkania zorganizowane w ramach Dni Niepodległości (8-11 listopada 2008). 8 listopada złożono wieńce i wiązanek kwiatów w Bramie Straceń na stokach Cytadeli Warszawskiej, a następnie odbył się spektakl „Warszawska Bastylia”. Tego samego dnia w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II w Warszawie odbył się, zorganizowany przez Muzeum Niepodległości, koncert okolicznościowy pt. „Ta co nie zginę-

ła” w wykonaniu: Filharmonii im. Romualda Traugutta, Chóru Vars Cantabile, Ta-trzańskiej Orkiestry Klimatycznej z Zakopanego oraz aktorów scen warszawskich. Na koncert przyszło ponad 500 osób.

Jednym z kulminacyjnych wydarzeń tych dni było uroczyste otwarcie w Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów wystawy pt. „Warszawa w listopadzie 1918 r.”. Na wystawie zgromadzono liczne pamiątki z epoki – pokazujące nie tylko wielkie wydarzenie, jakim było rozbrojenie Niemców i objęcie władzy przez Józefa Piłsudskiego i polski rząd – ale także dzień powszedni mieszkańców Warszawy, poczynawszy od roku 1914. Otwarcia wystawy towarzyszył spektakl pt. „Gdy myślę Ojczyzna” w reż. Jolanty Fijałkowskiej oraz prezentacja książki pt. „Twórcy Polski Niepodległej” z udziałem kilku autorów.

W dniu 10 listopada w Muzeum odbyło się uroczyste zakończenie konkursu dla szkół „Niepodległa” oraz spektakl dla młodzieży „Gdy myślę Ojczyzna” (reż. Jolanta Fijałkowska) oraz spotkanie z cyklu „W marszu do niepodległości”, tym razem poświęcone promocji płyty CD (jako dodatku do nr. 28 „Niepodległości i Pamięci”) z relacjami uczestników i świadków wydarzeń z lat 1898-1921. Spotkanie prowadzili dyr. Muzeum Niepodległości dr Andrzej Stawarz i Zbigniew Mierzwiński.

Dzień 11 listopada uświetnił entuzjastycznie przyjęty przez licznie zgromadzoną publiczność koncert świąteczny w wykonaniu Piotra Palecznego, Kwartetu Prima Vista oraz Henryka Boukołowskiego. Ponadto Krzysztof Mordyński prezentował wystawę „Warszawa w listopadzie 1918 roku” a Jan Engelgard unikatowy zbiór dokumentów związanych z Romanem Dmowskim, pozyskanych przez Muzeum od Fundacji Narodowej im. Romana Dmowskiego. Dni Niepodległości zakończył koncert pieśni patriotycznych „Śpiewy narodowe w Muzeum Niepodległości” w wykonaniu zespołu Monogramista JK. Cieszył się on wielkim uznaniem publiczności, która razem z artystami śpiewała wykonywane pieśni.

Należy dodać, że w ciągu tych kilku dni swoje relacje z Muzeum przekazały liczne media, a Program I Polskiego Radia przeprowadził dwugodzinną audycję na żywo, podczas której relacjonowano wydarzenia dziejące się w Muzeum i przeprowadzono rozmowy z zaproszonymi gośćmi.

J.E.

146. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego

Pierwszym akcentem tegorocznych obchodów wybuchu Powstania Styczniowego był okolicznościowy apel młodzieży szkolnej w dn. 16 stycznia 2009 r. w Bramie Straceń na stokach Cytadeli Warszawskiej, w którym wzięli udział uczniowie SP 30 im. Powstańców 1863 roku w Warszawie. Słowo wstępne wygłosił kustosz Muzeum X Pawilonu Jerzy Wągorzki. Po złożeniu kwiatów pod tablicą memorialną młodzież uczestniczyła w lekcjach muzealnych nt. Powstania Styczniowego w X Pawilonie.

Najważniejszą imprezą były uroczystości w dn. 22 stycznia 2009 r. zorganizowane we współpracy Muzeum Niepodległości ze Stowarzyszeniem Szarych Szeregów – Oddział Warszawski, Stowarzyszeniem Polskich Artystów Muzyków – Oddział Warszawski, Ministerstwem Obrony Narodowej oraz Urzędem Dzielnicy Warszawa Żoliborz. Uczestnicy uroczystości zebrali się pod Krzyżem gen. Romualda Traugutta usytuowanym na miejscu pamiętnej egzekucji członków Rządu Narodowego na południowych stokach Cytadeli Warszawskiej, gdzie w obecności asysty wojskowej 3. batalionu zabezpieczenia Dowództwa Wojsk Lądowych, pocztów sztandarowych (3. Brygada Zme-